

European
Commission

Шта је Eurydice?

Задатак Eurydice мреже је да разуме и објасни како су различити европски образовни системи организовани и како раде. Мрежа пружа описе националних образовних система, упоредне студије посвећене одређеним темама, показатеље и статистичке податке. У свом раду Eurydice мреже тежи да промовише разумевање, сарадњу, поверење и мобилност на европском и међународном нивоу. Мрежу чине националне јединице из европских земаља, а мрежом координише и управља Извршна агенција ЕУ за програме у области образовања, медија и културе. Све публикације Eurydice мреже су као бесплатне доступне на веб сајту Eurydice мреже или у штампаној верзији на захтев. За више информација о мрежи Eurydice погледајте <http://ec.europa.eu/eurydice>

Потпун извештај

Језици у средњем образовању: преглед националних тестирања у Европи – 2014/15. доступан је на енглеском језику на веб сајту Eurydice мреже <http://ec.europa.eu/eurydice>

Штампани примерци извештаја

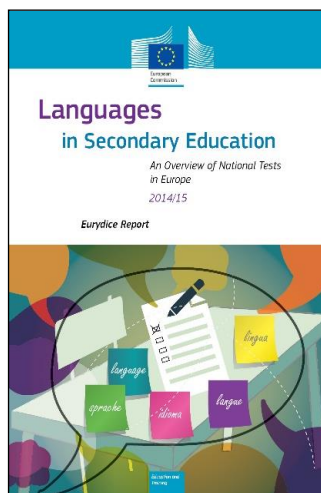
могу се добити упућивањем захтева на: eaeea-eurydice@ec.europa.eu

Контакт

Вим Ванстенкисте
Комуникација и публикације:
+32 2 299 50 58

Eurydice истакнути садржаји

Језици у вишим разредима основног и у средњем образовању: преглед националних тестирања у Европи – 2014/15.

Да ли постоји дуга традиција националног тестирања страних језика на школском нивоу? Која је сврха тих тестова? Колико језика је обухваћено и који језици и вештине се најчешће тестирају? Ова кључна питања су у фокусу новог извештаја Eurydice мреже о језицима.

Језичка и културна разноликост у Европи захтева подстицање учења језика на школском нивоу и шире. То питање је важно не само зато што помаже да се заштити европско културно наслеђе већ и због тога што добре језичке вештине представљају друштвену и економску потребу да би Европа постала жива и конкретна реалност за своје грађане. Стога се на европском нивоу препознаје кључни значај учења страних језика и оно се се у великој мери подстиче.

Резултати прве анкете Европске комисије о језичким компетенцијама објављени 2012. године показали су да су нивои знања језика широм Европе изузетно разнолики и истакли потребу да се одрже напори у промовисању и унапређењу наставе и учења страних језика у школи. Из тог разлога је од кључне важности да националне власти у Европи и даље наставе да улажу напоре како би унапредили наставу и учење језика. Поред тога, како је Савет Европске уније истакао у документу *Закључци о вишејезичности и развој језичких компетенција*¹ 2014. године, оцењивање језичких компетенција је кључни фактор за делотворну наставу и учење језика у школи. У том контексту Европска комисија је затражила од Eurydice мреже да обезбеди упоредни преглед националних тестирања у целој Европи за процену језичких² компетенција ученика у вишим разредима основне и у средњој школи.

Извештај *Језици у средњем образовању: преглед националних тестирања у Европи – 2014/15.* обухвата 28 држава чланица ЕУ, као и Исланд, Лихтенштајн, Норвешку, Турску, Црну Гору и Србију. Референтна година је 2014/15. Ови „Eurydice истакнути садржаји“ пружају кратак приказ неких од главних налаза поменуте студије.

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/142692.pdf

² Под „језицима“ се подразумевају сви језици осим језика на којима се изводи настава, класичних језика, регионалних језика. У већини земаља користи се термин „страни језици“ (за детаљнију дефиницију погледајте потпун извештај).

Образовање
и обуре

Национална тестирања страних језика су све значајнија у последњих 20 година

Извештај *Национално тестирање ученика у Европи: циљеви, организација и коришћење резултата* (Eurydice, 2009)³ је већ показао да национално тестирање представља један облик процене ученичких постигнућа који све више добија на значају почев од 1990-тих година. Тај пораст значаја се такође односи на језике. Уистину, у највећем броју земаља тренутна национална тестирања језика су тек скоро развијена, а нека су уведена тек од 2001. године. Међутим, у неким земљама национална тестирања сежи до деветнаестог века.

Због сложености поступка израде тестова језика земље су најчешће прилагођавале своје постојеће националне тестове како би задовољиле тренутне потребе, углавном укључивањем више језика, проширивањем обима вештина које се процењују и/или повећавањем броја ученика који се тестирају. Луксембург, Малта и Финска су примери земаља у којима се број тестираних језика током година повећао. У другим земљама, као што је Бугарска, национални тестови који су првобитно осмишљени да процењују један део ученичке популације постепено су проширени тако да обухвате и друге групе.

Већина националних тестова је основ за доношење одлука о напретку ученика

Важно је истаћи да се „национални тестови“ односе на стандардизоване тестове/испите које дефинишу централне или власти на највишем нивоу који се спроводе у оквиру њихове надлежности. Они се могу јавити у било којој форми теста у којем се од ученика који полажу захтева да одговоре на иста питања или питања изабрана из заједничке базе питања; бодовање је стандардизовано или конзистентно.

Заправо, тестови се могу груписати у две главне категорије. Тестови са битним последицама ('High stakes' tests) намењени су за оцењивање ученичких постигнућа на крају школске године или на крају образовног циклуса /нивоа и користе се да обезбеде

информације неопходне за доношење формалних одлука о напретку ученика. Скоро све земље спроводе ову категорију тестирања. Тестови без последица овог типа ('Low stakes' tests) користе се за оцењивање постигнућа или образовног система као целине или школа и/или појединачних ученика, с циљем унапређења наставних и метода учења. Нешто више од половине испитаних земаља спроводи ову врсту тестирања.

Већина земаља и региона дефинише национална тестирања и у вишим разредима основне и у средњој школи. Највећи број тестова спроводи се на крају нивоа или на крају обавезног образовања.

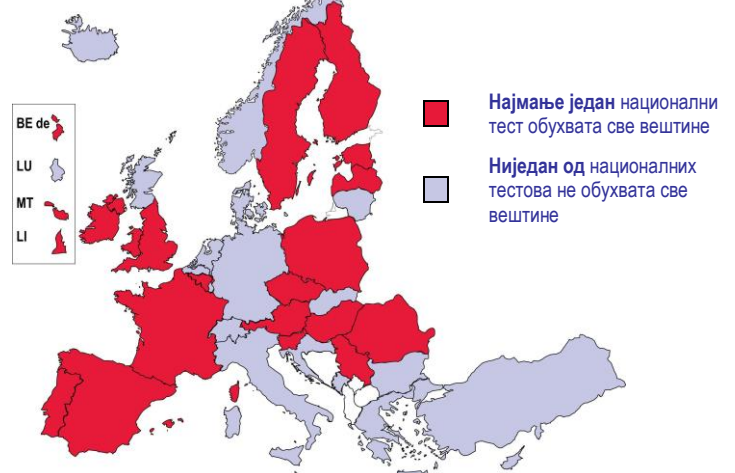
Вештина говора се најмање тестира док се вештина читања најчешће процењује

Један од основних циљева учења страног језика је стицање четири главне комуникацијске вештине: вештине слушања, вештине говора, вештине читања и вештине писања. Међутим, не испитују сви национални тестови све поменуте вештине. Заправо, само око половине националних тестова језика обухватају тестирање све четири вештине.

Разлике су најупечатљивије у погледу вештине говора. Чини се да је говор компетенција која се у најмањој мери испитује кроз национално тестирање док се читање најчешће оцењује. Вештине писања и слушања се налазе између прве две а тестирају се у готово једнакој мери. Могуће је да сложеност тестирања вештине говора као и трошкови у вези с тим, значе да се вештина једноставно не тестира или да су тестови вештине говора осмишљени на нивоу школе уместо на централном нивоу. На пример, девет земаља (Бугарска, Данска, Италија, Холандија, Аустрија, Словенија, Словачка, Уједињено Краљевство и Норвешка) имају један или више

националних тестова у којима се део тестирања вештина говора осмишљава на локалном нивоу.

Земље са најмање једним националним тестом језика на нивоу ISCED 2 или ISCED 3 које обухвата вештине читања, писања, слушања и говора, за период 2014/15.

Извор: Eurydice.

(3) <http://bookshop.europa.eu/en/national-testing-of-pupils-in-europe-pbEC7809995/>

Већина земаља имају националне тестове који обухватају више од пет језика а скоро све земље су израдиле националне тестове енглеског језика

Већина земаља/региона дефинишу националне тестове за више од пет језика, а неколицина земаља као што су Ирска, Француска, Уједињено Краљевство (Енглеска, Велс и Северна Ирска) и Норвешка имају националне тестове за веома велики број језика, односно, редом 23, 47, 20 и 39 тестова. Међутим, у десетак земаља, националним тестовима се процењује знање само једног језика а у највећем броју случајева то је енглески језик.

Енглески је, заправо, најчешће тестирани језик у вишим разредима основног и у средњем образовању, и скоро све земље/региони имају националне тестове енглеског језика. То показује да енглески језик заузима посебно место у националним и школским плановима и програмима као страни језик који се најчешће учи. У неким случајевима он је и обавезан наставни предмет. Компетенције ученика у другим страним језицима који се често уче – француском, немачком, шпанском, италијанском и руском – такође се процењују кроз националне тестове.

Поред тога, занимљиво је напоменути да су услед политичких, историјских и/или географских разлога неке земље израдиле тестове за неке језике који се ређе уче. На пример, у Пољској и Норвешкој постоје национални тестови којима се процењује знање националних језика суседних земаља (украјинског односно финског). Не изненађује чињеница да постоји већи број националних тестова за процену знања руског језика у земљама Источне Европе, док су национални тестови за процену знања шпанског и италијанског језика чешћи у земљама Јужне Европе. Неке земље су развиле и тестове за језике заједница миграната које су се недавно формирале и оних које постоје већ дуже време. Такав је случај са Холандијом, у којој се тестирају турски и арапски, Уједињеним Краљевством, у којем се тестира кантонски, бенгалски и урду језик, и Норвешком у којој се процењује знање сомалијског и урду језика.

Земље су развиле различите начине обезбеђивања уједначених и поузданих поступака оцењивања

Као и код свих тестова, при организацији националних тестова језика мора се узети у обзир велики изазов обезбеђивања поузданости. Постоји већи број значајних фактора које у овом случају треба размотрити, као што је састављање питања и задатака у тестовима, као и услове за спровођење тестирања. Поступци оцењивања су кључни фактор при обезбеђивању уједначених и упоредивих резултата тестирања. У том погледу нарочито је значајно одредити оне који су одговорни за оцењивање тестова.

Заправо, национални тестови се могу оцењивати или интерно или екстерно. Оцењивање се сматра „интерним“ када га спроводе наставници који раде у школи у којој се спроводи тестирање, док се екстерним сматра оцењивање које спроводе или наставници или друго особље изван дате школе или када се оцењивање спроводи посредством оптичког скенирања.

У неким земљама, екстерно оцењивање подразумева да се сви тестови или део тестова оцењују електронски. Посматрано у целини, вреди напоменути да се тестови који утичу на напредовање ученика у највећој мери оцењују екстерно, као и тестови чија је намена да прате образовни систем као целину. Међутим, тестови који се користе за обезбеђивање информација неопходних за побољшање у настави и учењу на школском нивоу обично се оцењују интерно.

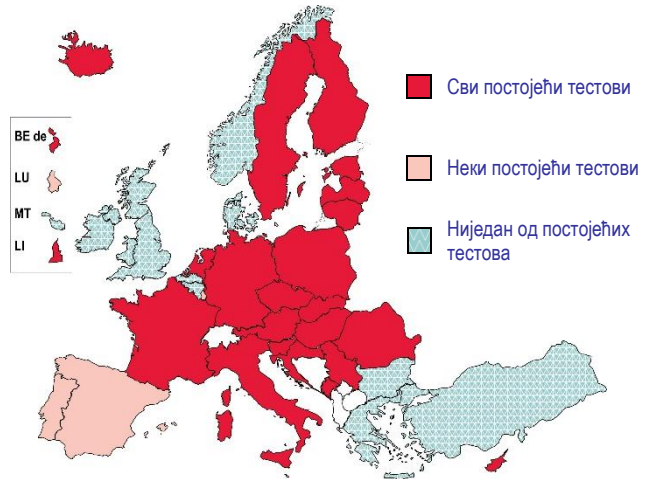
Већина земаља у којима постоје национални тестови језика сада има системе који се примењују како би се обезбедило да поступци оцењивања буду јасно дефинисани.

Заједнички европски оквир за живе језике је у великој мери утицао на развој националних тестова језика

Заједнички европски оквир за живе језике (ЗЕО) осмишљен је да „обезбеди транспарентну, усклађену и свеобухватну основу за разраду наставних програма језика и смерница за наставне планове и програме, за осмишљавање материјала за наставу и учење и процену нивоа знања страних језика“. Од тренутка када га је Савет Европе успоставио 2001. године, овај оквир је у великој мери утицао на израду националних тестова језика. Заиста, сада су у већини земаља сви национални тестови повезани су са скалом ЗЕО⁴. На нижим нивоима средњег образовања, нивои А2 и В1 су највиши нивои који се тестирају у највећем броју националних тестова. У средњем образовању, већина националних тестова се спроводи до нивоа В2.

⁴ ЗЕО дефинише шест нивоа познавања језика: почетни корисник (А1 и А2), самостални корисник (В1 и В2) и напредни корисник (С1 и С2).

Национални тестови повезани са нивоима ЗЕО, ISCED нивоима 2 и 3, 2014/15.

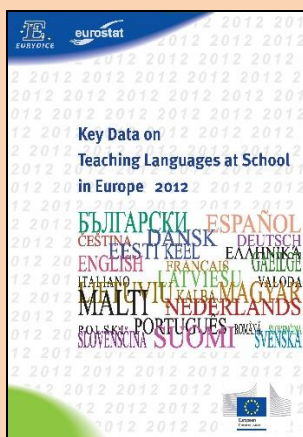
Извор: Eurydice.

Потпун извештај

Језици у средњем образовању: преглед националних тестирања у Европи – 2014/15. доступан је на енглеском језику на веб сајту Eurydice мреже: <http://ec.europa.eu/eurydice>

Такође погледајте:

Кључни подаци о настави језика у школама у Европи (Eurydice/Eurostat, 2012)

Национално тестирање ђака у Европи: циљеви, организација и коришћење резултата (Eurydice, 2009)

